

الحمد لله
الذي هدانا لهذا
ما كنا لنهتدي لولا
هدى الله لنا

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خاوران

مدرسه علمیه مکتب کوثر شهرستان کاشان

تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

عنوان:

سیره رفتاری حضرت زینب سلام الله علیها

استاد راهنما:

دکتر مجید زجاجی کاشانی

استاد داور:

حجت الاسلام محمد طاهر یعقوبی

پژوهشگر:

فاطمه سادات سید باقری

بهمن ۱۳۹۷

تقدیم به

پیشگاه عقیلہ بنی ہاشم حضرت زینب کبری (سلام اللہ علیہا)

تشکر و قدردانی:

منت خدای را عز و جل که طاعتش موجب قربت است و به شکر اندرش مزید نعمت. هر نفسی که فرو می رود، ممد حیات است و چون برمی آید مفرح ذات. پس در هر نفسی، دو نعمت موجود است و هر نعمت را شکری واجب...

از دست و زبان که برآید کز عهده شکرش به درآید

خداوند بزرگ و بلند مرتبه را بسیار شاکرم، که نعمت سلامتی را به من ارزانی داشت، تا این پایان نامه را به انجام رسانم. از استاد دکتر مجید زجاجی، به خاطر تمام زحمات، راهنمایی ها، صبر و تشویق بی دریغ شان، کمال تشکر و قدردانی را دارم. تشویق ایشان بر بهترین بودن، همواره چراغ راهی در دوران تحصیل و زندگی شخصی بنده خواهد بود.

همچنین از خانواده ام به خاطر فداکاری، ایثار و تشویقی که به بنده ابراز داشتند و مقدمات طی مدارج علمی را برای بنده فراهم ساختند سپاسگزاری می کنم، هرچند که تشکر از ایشان در کلمات نگنجد. با آرزوی سلامتی و توفیق برای تمامی عزیزانی که در راه ارتقاء علوم و سربلندی ایران عزیزمان گام برمی دارند.

با سپاس بی کران...

چکیده

موضوع این تحقیق سیره رفتاری حضرت زینب سلام اله علیها می باشد که شامل سه بخش می باشد که در فصل اول به تعریف معنای اصطلاحی و لغوی سیره می پردازد و بعد از آن به معنای رفتار و پس از آن به صورت اجمالی و شناسنامه ای حضرت زینب سلام الله علیها را معرفی می کند. در فصل دوم شناخت شکلی و تحلیلی زندگی حضرت زینب سلام الله علیها مشخص می شود. در شناخت شکلی آنچه در تربیت حضرت زینب سلام الله علیها اثر گذار است بیان می کند که یکی از آنها وراثت و ریشه ژنتیک اثر گذار در شخصیت و ساختار وجودی حضرت زینب سلام الله علیها است و دیگری محیطی است که این بانوی بزرگوار در آن متولد شده و آموزش دیده و بزرگ شده است.

پس از شناخت شکلی ، شناخت تحلیلی بیان می شود که به سه دوره اثر گذار تقسیم می شود : اول زندگی حضرت زینب س قبل از واقعه مهم کربلا است که می شود دوران زندگی ایشان کنار پدر و مادر عزیزشان امام حسن علیه السلام .

دوم زندگی حضرت زینب سلام الله علیها حین واقعه کربلا که تمام مصائب و اندوه هایی است که ایشان در سرزمین کربلا متحمل شده اند.

و در قسمت سوم زندگی حضرت زینب سلام الله علیها بعد از واقعه کربلا بیان می شود که حضور ایشان در کوفه و دارالاماره و شام و دربار یزید تا رحلت این بانوی گرانقدر بیان می کند در فصل آخر تحقیق به شناخت ماهوی حضرت زینب سلام الله علیها پرداخته شده است. شناخت ماهوی یعنی مبانی و باید ها و نباید هایی که در زندگی ایشان بوده است ابتدا مبانی دینی ایشان مشخص می شود و بعد از آن مبانی اجتماعی و سپس مبانی روانشناسی و در آخر مبانی سیاسی است و در آخر تحقیق به نتیجه ای که از این تحقیق بدست می آید اشاره می شود . نتیجه ای که محقق به آن رسیده این است که حضرت می تواند بهترین الگو برای زن مسلمان باشد و زنها با پیروی از این بانوی بزرگوار بنیان خانواده خود را می توانند محکم کنند و اسلام و رهنمودهایش را گوشه گوشه زندگیشان به کار ببرند.

نتیجه گیری:

باتوجه به متن و فصل های مطرح شده در تحقیق می توان به نکاتی مهم دست یافت من جمله در این تحقیق به سوالات اصلی و فرعی پاسخ داده شده که این پاسخ یکی از دست آوردهای این تحقیق می باشد ، لذا اشاره کنیم که در این تحقیق اولاً مطالب مربوط به سیره و رفتار حضرت زینب ذکر گردیده و ثانیاً مبنای عقیدتی و فکری رفتار حضرت زینب به استناد اصول تبیین گردیده که در این مقاله دنبال شده که جزء به جزء رفتار حضرت زینب یک کار اتفاقی منظور نبوده بلکه برخاسته از مبانی قرآنی و مستند به سیره معصومین (علیهم السلام) بوده است و همین را می توان به عنوان دلیل ذکر مبانی در تحقیق برشمارد و ثالثاً در این تحقیق سعی بر بیان چندین راهکار شده است که این راه کارها می تواند دستاوردهای تحقیق که همان بیان رفتار حضرت زینب است، در جامعه و افراد نهاده سازد و در نهایت نتیجه این تحقیق بیان بهترین الگو برای جامعه و افراد صورت پذیرفته است که در استفاده صحیح از آن جامعه می تواند راه سعادت مندی خود را که همان اهداف اسلام ناب محمدی است بییماید.

منابع

- ۱ قرآن کریم
- ۲ نهج البلاغه
- ۳ ابن شهر آشوب محمد بن علی، المناقب، جلد چهارم، قم، علامه، ۱۳۷۶
- ۴ ابن منظور الافرقی المصری، جمال الدین محمد بن مکرم، لسان العرب بیروت دار صادر ۱۴۱۹
- ۵ ارفع، سید کاظم، حضرت زینب سلام الله علیها، سیره عملی اهل بیت علیهم السلام، تهران، نشر قادر ۱۳۷۷
- ۶ اشتهااردی محمد مهدی، سوگنامه آل محمد، قم، انتشارات ناصر
- ۷ اشتهااردی، محمد مهدی، حضرت زینب سلام الله علیها فروغ تابان کوثر، چاپ سوم، تهران، برهان ۱۳۷۹
- ۸ اصغر قائدان، تاریخ اماکن زیارتی و سیاحتی سوریه، تهران، نشر مشعر، ۱۳۸۰
- ۹ النقوی، جعفر، زینب کبری سلام الله علیها بنت الامام، نجف الاشرف، المکتبه الحیدریه ۱۳۶۰
- ۱۰ الهی، حسن، زینب کبری سلام الله علیها عقيله بنی هاشم، تهران، آفرینه ۱۳۷۵
- ۱۱ انصاریان، حسین، نگاهی به مقام حضرت زینب سلام الله علیها، قم، دارالعرفان ۱۳۸۸
- ۱۲ بخاری محمد بن اسماعیل، الجامع المسنه الحیح المختصر من امور رسول الله و سنه ایامه (صحیح بخاری)، ج ۸ تربت جام، شیخ الاسلام احمد جام ۱۳۸۷
- ۱۳ بدیعان، راضیه و میرشاه جعفری، سید اسماعیل، عزت مداری در حادثه عاشورا و تبلور آن در سیره حضرت زینب سلام الله علیها، فصلنامه سفینه سال ششم، ش ۲۲، ۱۳۸۸
- ۱۴ بغوی حسین بن مسعود، معالم التنزیل فی تفسیر القرآن، تحقیق عبد الرزاق المهدی، بیروت، دارالحیا التراث، ۱۴۲۰

- ۱۵ بنت الشاطی دکتر عائشه، زینب بانوی قهرمان کربلا، مترجم حبیب چایچیان تهران، نشر امیرکبیر، چاپ ۱۶، ۱۳۷۳
- ۱۶ بهشتی، احمد، زنان نامدار در قران و حدیث قم سازمان تبلیغات اسلامی ۱۳۶۸
- ۱۷ جزائری، سید نورالدین، حضائض زینبیه ترجمه باقر ناصری، چاپ نهم، قم، مسجد مقدس جمکران، ۱۳۹۱
- ۱۸ حرعاملی، ...، تفصیل وسائل الشیعه الی تحصیل مسائل الشریعه، چاپ دوم، قم، موسسه آل البیت الاحیاء التراث، ۱۴۱۳
- ۱۹ حسن زاده، محمد علی، سرو نینوا، زینب کبری سلام الله علیها، تهران، مشعر ۱۳۸۷
- ۲۰ حسینی فیروزآبادی، سید مرتضی، الفضائل الخمسه، انتشارات فیروزآبادی، جلد ۳، ۱۳۷۴
- ۲۱ حمید حسن، فرهنگ عمید، چاپ پنجم، تهران، امیرکبیر، ۱۳۶۳
- ۲۲ خادمی اصفهانی اکبر، اخلاق اسلامی در نهج البلاغه (خطبه متقین)، قم، نسل جوان، ۱۳۸۵
- ۲۳ داوودی سعید، رستم نژاد مهدی، عاشورا، ریشه، انگیزه ها، رویدادها، پیام ها، قم، علی ابن ابی طالب، ۱۳۸۷
- ۲۴ دستغیب، سید عبدالحسین، زندگانی حضرت زینب، تهران، کاوه
- ۲۵ راغب اصفهانی، حسین بن محمد، المفردات و مترجم غلامرضا خسروی حسینی مرتضوی، ۱۳۸۳
- ۲۶ رسولی محلاتی، سید هاشم، زندگانی حضرت فاطمه زهرا و دختران آن حضرت زینب و ام کلثوم، تهران، علمیه اسلامی، ۱۳۶۶
- ۲۷ رسولی محلاتی، سید هاشم، زینب کبری سلام الله علیها عقیده بنی هاشم، تهران، مشعر، ۱۳۰۸
- ۲۸ شبیری، اعظم، سیمای زینب در آئینه زمان، چاپ دوم، قم، هاجر، ۱۳۸۷
- ۲۹ شرتوتی سعید، اقرب الموارد فی فصح العربیه تهران، انتشارات اسوه، ۱۳۷۴
- ۳۰ شریف کاشانی، ملاحیب الله، تذکره الشهداء، تهران، شمس، ۱۳۹۰

۳۱ صدوق، محمد بن علی بن بابویه، عیون الاخبار الرضا، چاپ سوم، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۸۵

۳۲ صدوق، محمد بن علی بن بابویه، معانی الاخبار، قم، انتشارات اسلامی، ۱۳۶۱

۳۳ طاووس علی بن موسی، اللهوف علی قتلی الطفوف، ترجمه علیرضا رجالی تهرانی چاپ دهم، قم، انتشارات نبوغ، ۱۳۸۵

۳۴ طریحی، شیخ فخرالدین، مجمع البحرین، چاپ سوم، تهران، مرتضوی، ۱۳۸۳

۳۵ عاشورا، ریشه ها، انگیزه ها، رویدادها، پیامدها، سعید داوودی و مهدی رستم نژاد زیر نظر آیت الله العظمی ناصر مکارم شیرازی، امام علی بن ابی طالب، قم، ۱۳۸۸

۳۶ عزیزی عباس، ۲۰۰ داستان از فضائل مصائب و کرامات حضرت زینب تهران، سلسله، ۱۳۷۸

۳۷ علی دخیل، علی محمد بنت الامام امیرالمومنین، بیروت، موسسه اهل بیت، ۱۳۹۹

۳۸ غزالی اصفهانی علی، داستانهای حضرت زینب و حضرت رقیه، اصفهان، مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، ۱۳۸۷

۳۹ فارس بن احمد، معجم مقاییس اللغت تحقیق : عبدالله هارون بیروت دارالجیل چاپ اول ۱۴۱۱ ق

۴۰ فرامرزی کفاش ریحانه، نگاهی گذرا به فرندگانی حضرت زینب، سایت شیعه نیوز، ۲۰۱۰

۴۱ فیض الاسلام سید علی نقی، خاتون دو سرا (شرح حال حضرت زینب)، چاپ دوم، تهران، نشر آثار فیض الاسلام، ۱۳۶۶

۴۲ قنبری، حشمت الله، همراه آل علی از عاشورا تا اربعین، تهران، امیرکبیر، ۱۳۷۹

۴۳ قندوزی سلیمان، ینایع الموده ذوی القربی، مشهد، آستان قدس رضوی، ۱۳۹۳

۴۴ قمی حاج شیخ عباس، هدیه الزائرین و بهجه الناظرین، مؤسسه جهانی سبطین ۱۳۸۳

۴۵ کلینی، محمد بن یعقوب، اصول کافی، ترجمه محمد باقر کمره ای، چاپ هشتم، تهران، اسوه، ۱۳۸۵

۴۶ مجلسی، محمد باقر، بحارالانوار، چاپ سوم، تهران، المكتبة الامامیه، ۱۳۸۸

- ۴۷ محلاتی ذبیح الله، ریاحین الشریعه، تهران، دارالکتب
- ۴۸ مسعود جبران الرائد، ترجمه رضا انزالی، چاپ دوم، مشهد، آستان قدس رضوی، ۱۳۷۶
- ۴۹ مصطفوی حسن، التحقيق فی کلمات القرآن الکریم، تهران، مرکز نشر کتاب، ۱۳۵۴
- ۵۰ مطهری مرتضی، تعلیم و تربیت در اسلام، چاپ دهم، تهران، صدرا، ۱۳۷۵
- ۵۱ مطهری مرتضی، حماسه حسینی، تهران، صدرا، ۱۳۸۷
- ۵۲ مفید، محمد بن محمد، الارشاد، قم، موسسه آل البيت الثرات، ۱۴۱۳
- ۵۳ مقدم سید عبدالرزاق، مقاتل الحسین، بیروت، داراتاب
- ۵۴ مکارم شیرازی ناصر، اعتقاد ما، قم، نسل جوان، ۱۳۷۵
- ۵۵ مکارم شیرازی ناصر، پیام امام امیرالمومنین، تهران، دارالکتب الامامیه، ۱۳۸۶
- ۵۶ ملبوبی محمد باقر، الوقایع و الحوادث، قم، دارالعلم، ۱۳۶۹
- ۵۷ ملتجی مهدی، بزرگ بانوی جهان زینب، تهران، اشرفی، ۱۳۵۳
- ۵۸ منصوری لاریجانی اسماعیل، زینب کبری فریادی بر اعصار، تهران، مجتمع شهید مطهری، بهار ۱۳۶۹
- ۵۹ موسوی خمینی روح الله، صحیفه امام، تهران، موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، ۱۳۷۸
- ۶۰ نظری منفرد علی، واقعه کربلا، چاپ چهارم، قم، جلوه کمال، ۱۳۸۷
- ۶۱ نوری، میرزاحسین، مستدرک الوسائل، قم، آل البيت، ۱۴۰۷